

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขยายตัวของกรุงเทพมหานครเป็นผลมาจากความไม่เสมอภาคในการกระจาย การพัฒนาระหว่างกรุงเทพมหานครกับภูมิภาค ทำให้กรุงเทพมหานคร กลายเป็นศูนย์กลางของความเจริญของประเทศเป็นที่รวมของกิจกรรมทุกประเภท เช่น ศูนย์กลาง การบริการการปกครอง การเงินการธนาคาร การศึกษา และแหล่งอุตสาหกรรม ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ผลจากการพัฒนาลักษณะนี้ทำให้ประชาชนจากชนบทอพยพเข้ามาอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ นานับประการ เช่น ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาแรงงานปัญหาการจราจร การขาดแคลนสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ แหล่งเสื่อมโทรม และมลภาวะต่างๆ ทำให้รัฐบาลได้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้ การผลักดันให้โรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ในกรุงเทพมหานครย้ายออกมาตั้งภายนอกนับเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการชลอปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครทั้งทางด้านแรงงาน ที่พักอาศัยและมลภาวะแวดล้อมต่างๆ

สำหรับทิศทางการขยายตัวของกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เกิดขึ้นตามแนวโครงข่ายถนนสายตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา และพื้นที่ของเขตปริมาณชล อันได้แก่ถนนวิสุทธิกษัตริย์ สมุทรสาคร สมุทรปราการ และนครปฐม ท่าเลที่ตั้งของจังหวัดสมุทรสาครมีความเหมาะสมในการรองรับอุตสาหกรรมที่กำลังขยายตัวในปัจจุบัน การคมนาคมสะดวกรวดเร็วอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร เส้นทางคมนาคมระหว่างกรุงเทพมหานคร กับจังหวัดสมุทรสาคร ตามระยะทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 35 (สายธนบุรี-ปากท่อ) ประมาณ 30 กิโลเมตร และทางหลวงจังหวัด หมายเลข 3091 (สายเศรษฐกิจ 1) ระยะทางประมาณ 19 กิโลเมตร

นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนาต่างๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนที่ส่งเสริมให้จังหวัดสมุทรสาคร เป็นเมืองอุตสาหกรรมมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม การเคหะแห่งชาติ โครงการหมู่บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์หน้าอาศัย โรงงานชุด ฯลฯ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไปและมีแนวโน้มที่จะเป็นเมืองอุตสาหกรรมในอนาคต

การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมจากกรุงเทพมหานครไปสู่จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนใหญ่จะขยายไปตามแนวถนนเศรษฐกิจ 1 ในเขตอำเภอกระทุ่มแบน ซึ่งการพัฒนาอุตสาหกรรมนอกเขตเมืองตามแนวถนนลักษณะนี้หากไม่ได้รับการควบคุมและออกแบบ จะก่อให้เกิดปัญหาเป็นอย่างมาก เช่นการใช้ที่ดินหลากหลายประเภท ย่นต่างๆ ปะปนกันอย่างไม่เป็นระเบียบ ปัญหาการขัดแย้งระหว่างการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกับอุตสาหกรรมในกรณีที่โรงงานปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำลำคลองที่เกษตรกรเหล่านั้นทำการเกษตร การใช้ที่ดินที่ขาดการควบคุมและออกแบบยังทำให้เกิดปัญหาระบบสาธารณสุขโรคและสาธารณูปการไม่เพียงพอ เกิดมลภาวะต่างๆ แหล่งเสื่อมโทรม ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ทั้งสิ้น

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาวิวัฒนาการของชุมชน และผลกระทบที่สืบเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรม
2. ศึกษาเพื่อให้ทราบถึง รูปแบบของการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวถนนตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลกระทบที่เกิดขึ้น
3. ศึกษาหาความสัมพันธ์ ระหว่าง พัฒนาการของชุมชน และการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวถนน

ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษาสภาพทั่วไป ทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร ลักษณะชุมชน
2. ศึกษาการใช้ที่ดิน รูปแบบการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมรวมทั้งระบบสาธารณสุข สาธารณูปการ กฎหมายควบคุมที่เกี่ยวข้อง
3. พื้นที่ ที่จะทำการศึกษาย่อยบริเวณแนวถนนเศรษฐกิจ 1 จากบริเวณทางแยกถนนเพชรเกษม ไปจนถึงกิโลเมตรที่ 7

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นหน่วยงานของทางราชการ เอกชน ตลอดจนข้อมูลในพื้นที่ศึกษา
2. ทำการสำรวจภาคสนาม (field survey) เก็บบันทึกข้อมูลต่างๆ ในพื้นที่ และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 30 ตัวอย่าง ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2536 จนถึงวันที่ 31 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2536 (รายละเอียดในภาคผนวก)
3. รวบรวมข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ โดยอาศัยแนวความคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดิน เสนอรูปแบบการใช้ที่ดินในอนาคต โดยศึกษาจากตัวแปรต่างๆ
4. เสนอผลการศึกษา ในรูปแบบของการบรรยาย ตาราง กราฟ และแผนที่ ฯลฯ

แหล่งที่มาของข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) จากการสำรวจภาคสนาม
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากเอกสาร และหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร

สำนักพัฒนาเมือง กระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ศาลากลางจังหวัดสมุทรสาคร

ที่ว่าการอำเภอเมืองสมุทรสาคร

ที่ว่าการอำเภอกระทุ่มแบน

หน่วยงานต่างๆ ของส่วนราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคและภาค
เอกชน

ข้อจำกัดทางการศึกษา

1. ข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้อมูลจากทางราชการมีความคลาดเคลื่อน ข้อมูลไม่สมบูรณ์
2. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินภายในจังหวัดเป็นไปอย่างรวดเร็ว ฉะนั้น หลังจากที่ทำการศึกษาแล้วการเปลี่ยนแปลงอาจคลาดเคลื่อนไปมากจึงต้องจำกัดอยู่ในช่วงที่ทำการศึกษาเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ให้ทราบถึงสภาพ ภายนอก เศรษฐกิจ สังคม ประชากร และวิวัฒนาการของชุมชนกระทุ่มแบน ชุมชนอ้อมน้อย
2. ได้ทราบถึงความแตกต่าง ทางกายภาพของชุมชนตามแนวถนนที่มีการควบคุมการก่อสร้างและชุมชนแนวถนนที่ไม่มีการควบคุม
3. ได้ทราบถึงแนวโน้มการขยายตัวของชุมชน รูปแบบการใช้ที่ดินที่เหมาะสมในบริเวณชุมชนดังกล่าว
4. ได้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ในแหล่งชุมชนที่เกิดขึ้นเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
ปัญหา

1.8 รายละเอียดขั้นตอนการเสนอผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้มีรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการศึกษา แบ่งเป็นส่วนๆ และเสนอผลการศึกษาที่ได้เป็นระยะๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1.1 เพราะฉะนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีควรได้มีการศึกษาขั้นตอนต่างๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วนเสียก่อน

ตารางที่ 1.1 การเสนอขั้นตอนการศึกษาและผลการศึกษาในแต่ละส่วน

บทที่	วัตถุประสงค์	หัวข้อสำคัญ	รายละเอียด	วิธีการศึกษา
1	<p>- เพื่อเสนอรายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินการศึกษา</p>	<p>บทนำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา - วัตถุประสงค์ของการศึกษา - ขอบเขตของการศึกษา - วิธีการศึกษา - แหล่งที่มาของข้อมูล - ข้อจำกัดทางการศึกษา - ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ - รายละเอียดขั้นตอนการเสนอผลการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อมูลจากตำรา ชาวสาร เอกสารสิ่งพิมพ์ - สอบถามจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
2	<p>- เพื่อสร้างความเป็นอิสระเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้ที่ดิน</p> <p>- เพื่อสร้างความเป็นอิสระเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ห้อง</p>	<p>ทฤษฎี และแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ที่ดินในเขตเมือง</p> <p>- ปัจจัยหลักในการเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ที่ดิน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อมูลชาวสาร ตำรา เอกสารเผยแพร่ และสิ่งพิมพ์ - ขอคำปรึกษา จากอาจารย์

ตารางที่ 1.1 การเสนอขั้นตอนการศึกษาและผลการศึกษาในแต่ละส่วน (ต่อ)

บทที่	วัตถุประสงค์	หัวข้อสำคัญ	รายละเอียด	วิธีการศึกษา
3	<p>กับระบบอุตสาหกรรม</p> <p>- เพื่อเสนอภาพรวมของพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่กระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวถนนเศรษฐกิจ 1</p> <p>- เพื่อเสนอภาพรวมของอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ศึกษา</p>	<p>หัวข้อสำคัญ</p> <p>ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ข้อ</p>	<p>รายละเอียด</p> <p>- ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรม</p> <p>- ปัจจัยตั้งอุตสาหกรรม</p> <p>- ทฤษฎีแบบแผนของที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม</p> <p>- ทฤษฎีเกี่ยวกับที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม</p> <p>- ความสัมพันธ์ระหว่างโรงงานอุตสาหกรรม</p> <p>- บริเวณพื้นที่ศึกษา</p> <p>- ลักษณะทั่วไปของอำเภอกระทุ่มแบน</p> <p>- ลักษณะของอุตสาหกรรมในเขตอำเภอกระทุ่มแบน</p> <p>- พัฒนาการของอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ศึกษา</p>	<p>วิธีการศึกษา</p> <p>- ที่ปรึกษา และผู้รู้</p> <p>- ศึกษาข้อมูลจากตำรา ชาวสาร เอกสารเผยแพร่ และสิ่งพิมพ์</p> <p>- สอบถามจากประชาชนในพื้นที่</p> <p>- วิเคราะห์จากผลการสุ่มตัวอย่างจำนวน 30 แห่งในเขตพื้นที่</p>

ตารางที่ 1.1 การเสนอขั้นตอนการศึกษาและผลการศึกษาในแต่ละส่วน (ต่อ)

บทที่	วัตถุประสงค์	หัวข้อสำคัญ	รายละเอียด	วิธีการศึกษา
4.	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเสนอรูปแบบเฉพาะของการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจ 1 - เพื่อเสนอลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจ 1 	<ul style="list-style-type: none"> รูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจ 1 	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ตั้งการขยายตัวของอุตสาหกรรม - ลักษณะการกระจายตัวอุตสาหกรรม - การกระจายตัว จำแนกตาม ขนาดของอุตสาหกรรม - การกระจายตัวจำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม - วิเคราะห์ สรุป การพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจ 1 - ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา - ปัจจัยที่ลักษณะผลิตภัณฑ์ - ปัจจัยที่ลักษณะดึงดูด 	<ul style="list-style-type: none"> แหล่งในเขตพื้นที่ - ศึกษาข้อมูลจาก ตำรา ข่าว-สาร เอกสารเผยแพร่ และสิ่งพิมพ์ - สอบถามจากประชาชนในพื้นที่ - วิเคราะห์จากผลการสำรวจตัวอย่างสำรวจจำนวน 30 แห่ง ในเขตพื้นที่ - วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากบทที่ 2 และ 3

ตารางที่ 1.1 การเสนอขั้นตอนการศึกษาและผลการศึกษาในแต่ละส่วน (ต่อ)

ประเภท	วัตถุประสงค์	หัวข้อสำคัญ	รายละเอียด	วิธีการศึกษา
5.	<p>- เพื่อแสดงถึงลักษณะผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมื่อมีการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวถนนชั้น โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดิน</p> <p>- เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ของการใช้ที่ดินและการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวถนน</p>	<p>ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและผลกระทบเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวถนน</p>	<p>- ผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน</p> <p>- การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการใช้ที่ดิน</p> <p>- แนวโน้มการใช้ประโยชน์ที่ดิน</p> <p>- ผลกระทบเนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวถนน</p> <p>เศรษฐกิจ 1</p> <p>- ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน</p> <p>- ผลกระทบต่อระบบสาธารณสุข ภาค สาธารณูปการ</p> <p>- ผลกระทบต่ออาคาร บริเวณที่อยู่อาศัย</p> <p>- ผลกระทบต่อสภาพชุมชน</p> <p>- ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม</p>	<p>- ศึกษาข้อมูล จากตัวเรา ชาว- สาร เอกสารเผยแพร่ และสิ่งพิมพ์</p> <p>- สอบถามจากประชาชนในพื้นที่</p> <p>- วิเคราะห์จากผลการสำรวจ- อย่างสำรวจจำนวน 30 แห่ง ในพื้นที่</p> <p>- วิเคราะห์ข้อมูลจากบทที่ 3 และ 4</p>

ตารางที่ 1.1 การเสนอขั้นตอนการศึกษาและผลการศึกษาในแต่ละส่วน (ต่อ)

บทก	วัตถุประสงค์	หัวข้อสำคัญ	รายละเอียด	วิธีการศึกษา
6.	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเสนอบทสรุปจากผลการศึกษา - เพื่อเสนอแนะแนวทาง การแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดจนการวางแผนเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคตต่อไป - เพื่อนำไปสู่การศึกษาถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแผนต่อไป 	<p>บทสรุป และข้อเสนอแนะ</p>	<p>- แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนระยะสั้น - การแก้ปัญหาภาวะของสิ่งแวดล้อม - การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร - การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน - การวางแผนพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ - แผนระยะยาว - การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม - การพัฒนาองค์กรบริหารส่วนที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อมูล จากตำรา ข่าว-สาร เอกสารเผยแพร่ และสิ่งพิมพ์ - วิเคราะห์จากผลการสำรวจตัวอย่างสำรวจโรงงานจำนวน 30 แห่ง ในพื้นที่ - ศึกษาข้อมูลตั้งแต่บทที่ 2-5 ประกอบการวางแผน

แบบร่างที่ 1.1 การเสนอขั้นตอนการศึกษาและผลการศึกษาในแต่ละส่วน (ต่อ)

บทที่	วัตถุประสงค์	หัวข้อสำคัญ	รายละเอียด	วิธีการศึกษา
			<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาบุคลากร - การจัดให้มีมาตรการหรือกฎข้อบังคับเพื่อควบคุม - การพัฒนาระบบของอุตสาหกรรมที่เป็นประโยชน์ - แนวทางการวางแผนการวิจัยที่คิดสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวทาง 	